

LEBRIS

We know
books

Dumitru Popovici

Teatru

Bucătarul de la Salamandra
Regele din Propontide

Arpeggione
2002

CUPRINS

D. Popovici – vocația ignorată a dramaturgului	5
Bucătarul de la Salamandra	13
Regele din Propontide	101

comedie în două acte, 1946

PERSONAJELE:

Maître Jacques, bucătar;
Hans, maître d'hôtel;
Ion, chelner;
Lambros, chelner;
Avram, contabil;
Doamna enigmatică;
Căpitanul vaporului;
Fred, inventatorul formularelor;
Birky, moștenitorul tuturor coroanelor;
Oameni de serviciu, marinari.

Actul I.

Acțiunea se petrece pe puntea unui transatlantic. În stânga, pe planul din față, fotolii dispuse în semicerc, în jurul unei mese. La dreapta și la stânga, pe planul din fund, ieșiri. În fund se văd apele oceanului.

Actul II.

Același decor, dar fotoliile dispuse în unghi ascuțit. Pe masă, un glob pământesc. Scena este luminată de lămpi și de lună.

ACTUL I

SCENA I

Maître Jacques, Căpitanul

MAÎTRE JACQUES

*(răsturnat pe un fotoliu, răsfoiește leneș un ziar. În fața lui,
în picioare, Căpitanul).*

Așa cum vă spun eu, domnule căpitan. Toate încurcăturile acestea nu sunt opera oamenilor cu bune intenții. Profitorii caută să pescuiască în apă tulbure, și de aceea pun la cale tot soiul de mașinațiuni. În vremea asta noi stăm cu mâinile în sân, guvernul face plajă la Nisa sau la Deauville. Cât despre diplomați, ce să mai vorbim! Îi cunoaștem cu toții! Așa iau naștere conflictele între state, așa pot izbucni războaiele... Mă-ntreb, ce face ministrul nostru acolo?

CĂPITANUL

O, fiți sigur că știe el ce face.

MAÎTRE JACQUES

Credeți? *(cu hotărâre)* Vă-nșelați, domnule! *(cu dispreț)* Ah, diplomația! Cunoaștem marfa asta! Cu orice sos ai pregăti-o, nu face trei parale!

CĂPITANUL

O cunoașteți așa de bine? Faceți poate parte din corpul diplomatic?

MAÎTRE JACQUES

Ne-am frecat laolaltă.

CĂPITANUL

Și păstrați amintiri atât de neplăcute? Desigur, piedici și intrigi în carieră.

MAÎTRE JACQUES

Unde nu sunt piedici? Unde nu sunt intrigi? În diplomație, ca oriunde! Vorba este dacă le poți învinge!

CĂPITANUL

În diplomație mai mult decât oriunde! Asta este rostul ei: să coasă și să descoasă intrigi.

MAÎTRE JACQUES

(plin de o amară înțelepciune)

Din nenorocire, aveți dreptate, domnule căpitan!

CĂPITANUL

Cred însă că nu aveți numai amintiri neplăcute. Diplomația este încă o carieră de mare distincțiune.

MAÎTRE JACQUES

Evident! Și afară de asta are și alte calități, pe care eu le apreciez cât se poate de mult: un diplomat mănâncă bine, bea bine și plătește foarte bine.

CĂPITANUL

Și... îmi permiteți, unde ați activat în ultimul timp?

MAÎTRE JACQUES

În Pont.

CĂPITANUL

În Pont? Unde vine asta?

MAÎTRE JACQUES

Asta vine așa: știți România?

CĂPITANUL

(ca la școală)

România cu capitala București. O știu: o știu din auzite, din cărți și din hărți.

MAÎTRE JACQUES

Foarte bine! Dacă știți România, să știți mai departe că în România se află un oraș care se cheamă Constanța.

CĂPITANUL

Știu. Port la Marea Neagră. Port important între Odesa și Istanbul.

MAÎTRE JACQUES

Exact.

CĂPITANUL

Faceți parte din corpul consular, prin urmare. Ați fost consul francez la Constanța.

MAÎTRE JACQUES

Cine? Eu?

CĂPITANUL

N-am ghicit-o?

MAÎTRE JACQUES

(cu hotărâre, cu ton prelungit)

Nu! Vă înșelați. Eu n-am fost la Constanța.

CĂPITANUL

Dar unde, atunci?

MAÎTRE JACQUES

Lângă Constanța, într-o stațiune maritimă care se cheamă Mamaia. Acolo se află Hotel Pont. Hotel foarte elegant și foarte mare: patru sute de camere, și un restaurant fără pereche, – “La Salamandra”. Nu că vreau să-l laud, dar în tot Orientul nu se află restaurant ca acela. Mai pune la socoteală bar, cafenea, dancing. Și femei, căpitane, femei! O adevărată fericire de paradis turcesc. Păcat că vaporul dumitale nu trece pe acolo!

CĂPITANUL

Păcat! Și afară de femei nu mai este altceva?

MAÎTRE JACQUES

Unde sunt femei sunt și bărbați. În Pont locuiau numai diplomați; era prea scump pentru marfa de rând.

CĂPITANUL

Mulți?

MAÎTRE JACQUES

Mulți! Diplomați și ziarști. Acolo s-au ținut ședințele comisiei însărcinate cu reglementarea chestiunii orientale.

CĂPITANUL

Ah, da! acum înțeleg rostul dumneavoastră acolo.

MAÎTRE JACQUES

Și mă pot lăuda că am reputat acolo cel mai frumos succes
din întreaga mea carieră.

CĂPITANUL

(cu o schițare ambiguă de răutate și omagiere)

La conferință sau în harem?

MAÎTRE JACQUES

Și între bărbați și între femei. Laurii cei mai frumoși i-am
câștigat cu peștele.

CĂPITANUL

(nelămurit)

Cu peștele? Cum?

MAÎTRE JACQUES

În general à la grecque. Doamnele apreciază foarte mult
peștele à la grecque.

CĂPITANUL

Dar, vă rog, n-ați participat la lucrările conferinței?

MAÎTRE JACQUES

Cum nu? Fără mine conferința n-ar fi dus la nici un rezultat.
Am participat masiv, dar numai indirect.

CĂPITANUL

Indirect, cum?

MAÎTRE JACQUES

Alimentând conferința. Fără mine nu s-ar fi putut lucra. În
special sosul cu muștar sau cu piper se recomandă. Muștarul și
piperul sporesc inteligența și ascut spiritul.

CĂPITANUL

Cum, dv. nu sunteți diplomat de carieră?

MAÎTRE JACQUES

(cu dispreț)

Nu...

CĂPITANUL

Dar ce sunteți?

MAÎTRE JACQUES

(cu conștientă demnitate)

Bucătar.

(Din dreapta vine Hans. Zvelt. Costum de sport. Căpitanul îl vede, salută și iese la stânga).

SCENA II

Maître Jacques, Hans

MAÎTRE JACQUES

Târziu, târziu!

HANS

Târziu, dar înaintea altora.

MAÎTRE JACQUES

E drept. Ce fac amicii?

HANS

Avram le socotește negru pe alb în cât timp are să ajungă fiecare miliardar.

MAÎTRE JACQUES

Și?... A mai scăzut termenul?

HANS

Uneori da, alteori nu; depinde de întreprindere. Acum vrea să facă plantație de cafea în Argentina.

MAÎTRE JACQUES

Cum plantație de cafea? Noi am plecat să facem restaurant și rămânem la restaurant! Dintre toate artele liberale, singura pe care am practicat-o cu plăcere și pe care o pot practica este bucătăria. Bucătăria este destinul meu, prin bucătărie îmi voi realiza eu misiunea în lume. Eu rămân la bucătărie.

HANS

Iar eu pe lângă bucătărie. N-aș schimba pentru nimic meseria mea de maître d'hôtel.

MAÎTRE JACQUES

Firește, lui Avram îi este ușor. El cu contabilitatea lui și cu registrele lui se poate întoarce încotro îi cântă cocoșul. Dar eu... eu am alte rosturi.

HANS

Noi rămânem la ce am apucat, Maître Jacques. Sezonul la Salamandra a fost bun, chestiunea orientală a fost mănoasă și personalul s-a ales cu bani grei. Valută tânără, valută forte; nu moneda bătrână și tocită de pe continent, cu aurul spălăcit în toți acizii și fără un zimț în gură. Avem numai dolari americani, frumoși și puternici ca un răsărit de soare pe ocean... Hai, ce zici, îi trântim un restaurant clasa întâi la San Francisco?

MAÎTRE JACQUES

Trântim, cum nu! Doar pentru asta am plecat în America: noi să hrănim pe americani, iar americanii să ne îmbogățească pe noi.

HANS

Piesa de rezistență a întreprinderii o să fii dumneata. De bucătărie depinde totul.

MAÎTRE JACQUES

De asta nu te teme. Maître Jacques nu este de ieri de alaltăieri și nu și-a învățat meseria la colțuri de stradă. Avem studii temeinice în case mari și cu maestri celebri.

HANS

Toată lumea s-a convins de asta.

MAÎTRE JACQUES

Cunosc bucătăria franceză, bucătăria orientală și extrem orientală. De la soteuri și fazani, până la căței și pisici, toate au trecut prin laboratorul meu și s-au arătat apte să devină capodopere ale genului. După cum este marfa, îi montez stilul: clasic, romantic sau realist.

HANS

Cum asta?

MAÎTRE JACQUES

Cum asta? Foarte simplu. Un bou, spre exemplu... D-ta ai văzut un bou?

HANS

Oho! Numai unul? Mulți, nenumărați am văzut.

MAÎTRE JACQUES

Foarte bine; atunci îl cunoști în structura lui materială și morală. Masiv și ordonat în mers, cu un aer de gravitate imperială, important și trist ca un discurs funerar, boul nu se combină culinar decât după rețeta clasică. Vițeaua, dimpotrivă; are și ea o ușoară melancolie, - un fel de Lorelei care pășunează, - dar este zglobie și înfoiată în salturi ca un turban persan. Vițeaua nu se poate servi decât pe tablaua romantică. Realist este porcul...

HANS

(întrerupându-l)

Interesant!

MAÎTRE JACQUES

Interesant și just. Bucătăria este o artă aleasă, dar pretențioasă.

HANS

Pretențioasă?

MAÎTRE JACQUES

Da, pretențioasă. Pretențioasă, fiindcă cere bani... Bani mulți... Bucătăria este tocmai ca femeia: poți să ai laboratorul în stare perfectă, dacă n-ai bani, n-o poți exercita. O, dragul meu Hans, d-ta nici nu bănuiești rolul covârșitor pe care îl poate avea o bucătărie inteligentă în stabilirea ordinii celei noi a omenirii.

HANS

Trebuie să mărturisesc că sunt foarte ignorant în capitolul acesta.

MAÎTRE JACQUES

Tocmai aici este nenorocirea. Lumea nu vede, și când îi arată altul, nu vrea să vadă. Notează, dragul meu Hans, și